

*КРЯЧКО Олександр Іванович,
науково-дослідної лабораторії з
підготовки військ,
Київського інституту Національної
гвардії України*

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ З УРАХУВАННЯМ ВИВЧЕННЯ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ БОЙОВОГО ДОСВІДУ

Національна гвардія України, незважаючи на війну та жорстоку агресію росії, веде наполегливу роботу щодо вдосконалення системи підготовки, адаптовану до стандартів НАТО з урахуванням величезного бойового досвіду.

Підготовка Національної гвардії України – це організований за єдиним замислом і планом процес навчання і виховання усіх категорій військовослужбовців, підготовки (злагодження) підрозділів, органів управління та військових частин з метою досягнення їх готовності до виконання завдань за призначенням. Складовими підготовки НГУ є: оперативна підготовка, бойова підготовка, підготовка у ВВНЗ та навчальних центрах та національно-патріотична підготовка.

Метою підготовки (відповідно до вимог Директиви командувача НГУ від 24.11.2023 № 202) необхідно вважати забезпечення набуття та підвищення військовими частинами (підрозділами) бойових (спеціальних) спроможностей щодо виконання завдань у складі сил оборони держави із відсічі збройної агресії росії проти України та ліквідації збройного конфлікту шляхом ведення бойових та стабілізаційних дій, а також у взаємодії з іншими складовими сил безпеки у виконанні завдань із захисту та охорони життя, прав, свобод і законних інтересів громадян, суспільства і держави від злочинних і інших протиправних посягань, охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки.

Чинники, що змушують переглянути системні підходи до організації підготовки в умовах правового режиму воєнного стану:

- наявність обмеженого часу на підготовку, необхідність постійного поповнення поточного некомплекту;
- обсяги підготовки особового складу відповідно до досвіду (особовий склад з бойовим досвідом; без бойового досвіду але з проходженням військової служби; без бойового досвіду та без первинної військової підготовки тощо);
- надходження в частини та підрозділи новітніх систем озброєння і військової техніки як іноземного виробництва так і трофейних зразків;
- зміни в підходах до тактики застосування сил і засобів НГУ.

Впровадження цих планів вимагає реальних ресурсів (як фінансових так і людських) і всебічної підтримки. Головними напрямками в розробці рекомендацій щодо удосконалення системи підготовки до виконання завдань оборони в сучасних умовах з урахуванням отриманого досвіду, відповідно до кращих стандартів та методик, слід вважати:

- визначення показників і критеріїв оцінювання ефективності підготовки та удосконалення методичних підходів до оцінювання;
- удосконалення наявних форм і методів підготовки;
- особливості організації індивідуальної і колективної підготовки в умовах правового режиму воєнного стану;
- удосконалення нормативно-правової бази, що визначає порядок організації і проведення підготовки до виконання завдань сил безпеки і оборони;
- розроблення та впровадження нових програм підготовки та навчальних матеріалів;
- покращення навчальної матеріально-технічної бази, розвиток полігонної інфраструктури та навчальних центрів;
- підвищення кваліфікації викладачів та інструкторів;
- проведення спільних навчань з іншими складовими сил оборони.

Нові підходи до організації підготовки мають передбачати комплексну підготовку з усіх аспектів військової діяльності. Підготовка в умовах правового режиму воєнного стану організується без циклів навчання та періодів підготовки з урахуванням умов виконання завдань, укомплектованості органів управління, військових частин та підрозділів особовим складом, рівня їх навченості, бойового призначення, стану, укомплектованості озброєнням і військовою технікою з чітким визначенням мети, змісту і результатів, що очікуються.

На відміну від традиційних методів навчання необхідно передбачати поєднання теорії з практичними навичками та симуляцією реальних бойових ситуацій на основі бойового досвіду. Також система підготовки повинна забезпечувати цільове та систематичне навчання, що сприятиме збільшенню мотивації військовослужбовців та підвищенню їх професійної компетентності.

Перевагою організації підготовки за такими підходами безперечно буде орієнтація на реальні бойові ситуації, з якими стикалися військовослужбовці під час виконання бойових завдань. Це дозволить провести підготовку максимально якісно до ефективних дій в різних умовах, забезпечить зв'язок теорії з практикою та реальним бойовим досвідом.

Ключовими вимогами в підходах для підвищення ефективності підготовки мають бути:

1. Вимоги до кваліфікації та здібностей: які знання, вміння, навички та здібності повинен мати військовослужбовець для ефективного виконання своїх обов'язків під час виконання бойових завдань.

2. Вимоги до форм, принципів і методів підготовки: які форми, принципи і методи підготовки (програми підготовки) повинні застосовуватись для забезпечення ефективного навчання військовослужбовців та злагодження підрозділів.

3. Вимоги до навчальної матеріально-технічної бази: яким мінімальним вимогам повинні відповідати об'єкти (військові стрільбища, тактичні поля, тренажерне устаткування, системи імітації бою тощо) для забезпечення належного процесу підготовки на всіх етапах (індивідуальна підготовка,

підготовка за окремими ВОС, колективна підготовка) в умовах обмеженого ліміту часу.

4. Вимоги до інструкторів та викладачів, їх кваліфікації, підготовки та відбору.

5. Вимоги до координації дій: які заходи повинні здійснюватись для забезпечення ефективної координації дій між особовим складом що перебуває на етапі підготовки, проводить заходи підготовки та штабами, що планують бойове застосування.

Застосування таких підходів надасть можливість забезпечити ефективну підготовку та підвищити рівень знань, вмінь, навичок військовослужбовців та здатності підрозділів Національної гвардії України діяти злагоджено з іншими складовими сил безпеки і оборони за будь яких обставин, дозволить швидко адаптуватись до нових викликів та завдань в умовах швидкоплинних змін обстановки, завдяки більшій гнучкості та адаптивності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Методика вогневої підготовки : навч.-метод. посібник / Лавніченко О. В., Черніченко Ю. М., Задирака В. В., Пожидаєв А. О., За заг. ред. С. Т. Полторака. Харків : Військ. ін-т ВВ МВС України, 2005. 189 с.

2. Вогнева підготовка / Підручник. Львів: НА СВ ім. гетьмана Петра Сагайдачного, 2013. 555 с

3. Флорін О. П., Стародубцев С. О., Шаповал О. М. Обґрунтування структури та функцій системи бойової підготовки Національної гвардії України. *Честь і закон*. 2015. № 4. С. 44–53.

4. Вогнева підготовка. Методика підготовки та проведення занять. Київ : «Центр учбової літератури», 2022. 202 с.

5. Вогнева підготовка військовослужбовців бундесверу – нова концепція. URL: <https://militarycabinet.com/publikacii/vogneva-pidgotovka-vijskovosluzhbovciv-bundesveru-nova-koncepciya>

6. ARMY CAREER. MATCH YOUR FUTURE STARTS HERE. URL: <https://www.goarmy.com/>